

СЕНІМ ФЕНОМЕН ТҮСІНУДЕГІ ТЕОРИЯЛЫҚ АЛҒЫШАРТТАРЫ

А.Б. Сарсенова¹, А.Ә. Рустемова²

¹ PhD,

² 6M050100-Әлеуметтану мамандығының 1 курс магистранты

^{1,2} Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті,

Қазақстан, Алматы қ., email: assel.sarsenova@inbox.ru

Мақалада сенім түсінігіне тұжырымдалатын классикалық және қазіргі заманғы теориялар қарастырылған. Соңғы онжылдық постиндустриалды заманында сенім мәселесі қоғамның ең өзекті мәселелерінің біріне айналды. Э. Гидденстің және Т. Парсонстың әлеуметтанулық теориялары сенім мәселесін зерттейтін әлеуметтанушылар үшін идеялардың негізгі көзі болды. Дж. Клоумен және П. Штомка еңбектерінде сенім әлеуметтік капитал призмасы арқылы талданады. Қазіргі қоғамдағы индивидтердің арасындағы сенімді мінез-құлықтың кірігудің маңыздылығы мен қажеттілігі туралы қорытынды жасалынды.

Түйін сөздер: сенім, қоғам, контекст, функционалдылық, қарым-қатынас, серіктестік, тұжырымдама, топ

Сенім – бұл табиғаттағы күрделі әлеуметтік құбылыс, қоғамдағы барлық қатынастардың тұрақтылықтың құрамдас бөліктерінің бірі. Мәселені зерттеуге арналған әртүрлі теориялық тәсілдерді ескере отырып, сенімнің бірнеше сипаттамаларын атап қарастыруға болады. Зерттеушілердің көп бөлігі сенім мәселесін зерттеу барысында, бірыңғай көзқарасты қолдайды.

Тек қана тұлғааралық емес, жалпыға ортақ әлеуметтік қатынастар сипатын анықтайтын маңызды факторлардың бірі – бұл сенім. Ол қоғамның интеграциясы мен тұрақтылығын қамтамасыз ететін тетікке тікелей байланысты. Қоғамдық өмірді ұйымдастырудағы сенімділіктің ролін атап өткен белгілі американдық әлеуметтанушы А.Селигменнің айтуынша, біраз уақыт билік, үстемдік және зорлық-зомбылық әлеуметтік тәртіптің мәселесін, еңбек бөлінісін ұйымдастыруды шешуі мүмкін, бірақ «олар ұзақ мерзімді перспективада осы бағаны сақтау үшін негіз бере алмайды [1;17].

Әр түрлі кезеңдерде Г.Гроций, Дж.Локк, И.Кант және Э.Дюркгейм сияқты ойшылдар сенім мәселесіне тоқталды. Олар «келісімшарттық» әлеуметтік қарым-қатынастардың басталуына талдау жасау тұрғысынан сенім білдірді. Сенім тақырыбы әлеуметтік қатынастарды әлеуметтік алмасу ретінде қарайтын әлеуметтік теориялар арқылы өткізіледі (П.Блау, Дж.Хоманс). Бір немесе бірнеше нысанда бұл мәселені Т.Парсонс шешті. Американдық әлеуметтанушының пікірінше, қоғамның өзін-өзі қамтамасыз етуі (қоғамның өзін жүйе ретінде сақтау) физикалық орта мен басқа жүйелермен өзара қарым-қатынастардың тұрақты сипаты, сондай-ақ жеке адам мен қоғам арасындағы тұрақты қатынастармен қамтамасыз етілуі керек. «Қоғам өз мүшелерінің іс-әрекеттері қоғамның жұмыс істеуіне үлес ретінде қызмет ететініне сенім артатын дәрежеде ғана өзін-өзі қамтамасыз ете алады», - деп «Қазіргі қоғамдардың жүйесі» кітабында жазған [2;21]. Қоғам өз мүшелерінің адал ниеттерін орындайтын, «нормативті түрде белгіленген міндеттемелерді» орындағаны және осы қоғамның мүшелері ретінде сезінетінін «күтуде», басқаша айтқанда, «күтеді» (үміт күттірмейтін сәтте, толық сенімсіздікті қамтиды). Егер сенімімізді кез-келген іс-қимылды жүзеге асыруда өзара қарым-қатынас күту ретінде түсіндірсек, онда Т.Парсонс сенімінің тұжырымдамасында әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ететін жағдайлардың бірі болып табылады. Қоғамның кіші жүйелері арасында ресурстармен алмасу тұжырымдамасының шеңберінде оған сенім мәселесі қарастырылады. Атап айтқанда, интеграциялық кіші жүйемен алмасу кезінде, саясат қоғамның сеніміне ұжымдық мақсаттарды тиімді іске асыру бойынша міндеттемелерді алмастырады. Сайлаушылардың сенімділігі несие берудің бір түрі болып табылады.

Заманауи қоғамдарды модернизациялаудан туындаған қоғамдық-саяси өзгерістер, посткоммунистік кеңістіктегі тұрақсыздықтың пайда болуы қоғамдық қатынастарды құру принципі ретінде сенімге деген ғылыми қызығушылықты арттырды. Көптеген танымал ғалымдар жаңа ғылыми контексте сенім сипатын зерттей бастады. Олардың ішінде - Б.Барбер, Э.Гидденс, Н.Луман, А.Селигмен, С.Айзенштадт, Ф.Фукуяма, П.Штомпка.

Әлеуметтік өзара әрекеттестікті қызметтермен, құндылықтармен (ресурстармен) алмасу ретінде қарастырсақ, қоғамдық тәртіпті сақтауда сенім факторының маңыздылығы айқын көрінеді. Өзара міндеттемелерді орындау шарттармен белгіленуі және санкциялармен кепілдендірілуі мүмкін. Бірақ барлық қатынастар ресми емес «келісімшарттық» нысандарды қабылдамайды (олар соңғы кездері басым, ең алдымен экономика және саясат саласында). Әлеуметтанушылардың айтуынша, отбасы, серіктестік, достық қарым-қатынас және басқа да қарым-қатынастардағы алмасулар әріптестікке, адалдыққа, достыққа және өзара жауапкершілікке деген тетіктерге негізделген. Сонымен қатар, А.Г.Эфендиевтің айтуынша, келісімшарттық айырбастаудың қаншалықты қатаң нысандары бола алатынына қарамастан, олар сондай-ақ күту мен сенімділік сияқты қатал емес мәселелерге негізделген. «Қоғамдағы адамдар арасындағы алмасудың негізгі бөлігі, - деп жалғастырып, тәуекел негізінде, өзара қарым-қатынас пен сенімді күту арқылы жүзеге асырылады» [3;172-173].

«Қауіпсіздікті белгілі бір қауіптілік жиынтығы бейтараптандырылған немесе азайтылған жағдай ретінде анықтауға болады. Қауіпсіздік тәжірибесі әдетте сенімділік пен қолайлы тәуекелге негізделеді», - деп жазады британдық социолог Э.Гидденс [4;35-36]. Сенімділік қатынастарында «қолайлы тәуекел» тұрақтылығы басқа адамдардың немесе мекемелердің белгілі бір әрекеттерін күтуде белгілі бір белгісіздіктің болуына байланысты болады. Поляк социологы П.Штомпка түсіндірмесінде сенім басқа адамдардың болашақ ықтимал іс-қимылдарына байланысты болады. Бұл болашақты болжау қабілетінің сезімін азайтуға мүмкіндік береді [5;196].

Э.Гидденстің тұжырымдамасына тағы да тоқталып өтейік, социологтың өзі екі түрлі сенімін: жеке міндеттемелерге (осы түрді «дербестендіретін» деп аталатын) және дерексіз жүйелерге («жасырын емес» деп аталатын) сенімсіз міндеттемелерге негізделмейтін адамдарға деген сенімді атап өткен. Дерексіз жүйелер - бұл материалдық және әлеуметтік ортаны ұйымдастыратын символикалық белгілер (мысалы, ақша айырбастау құралы, саяси легитимизация құралдары) және сарапшы жүйелер - техникалық орындау немесе кәсіби сараптама жүйесі. Социологтың пікірінше, қазіргі заманғы дәуірде сенімнің соңғы түрі қалыптасады. Э.Гидденстің ойы бойынша логикалық тұрғыдан сенімділік саласы тек қана жеке тұлғааралық қатынастарды ғана емес, сонымен бірге саяси және экономикалық қарым-қатынастарды, институттар мен ұйымдарды, символдық жүйені және тұтастай алғанда әлеуметтік тәртіпті қамтиды. Мысалы, сіз демократия, үкімет, мемлекеттік сақтандыру, ұлттық валюта, ғылыми және кәсіби білім принциптеріне сене аласыз. Британдық әлеуметтанушы өзі әртүрлі сенім түрлерінде түрлі функцияларды орындайды. Бұл қоғамдағы ең маңызды функцияны орындайтын дерексіз жүйелерге деген сенім күнделікті қарым-қатынастардың сенімділігін сезінуді қамтамасыз етеді. Өзара ынтымақтастық, жауапкершілік сенімділік ретінде түсіндіріледі» [1;12]. Басқаша айтқанда, сенім тетігі арқылы Гидденстің сөздерінде «жеке мағынаны жоғалту» қаупі барынша азайтылады [4;102]. Белгілі социологтың осы мәлімдемесімен ынтымақтаса отырып, біз адамның қажеттілігін қанағаттандыру тұрғысынан, өзін-өзі танытуға, тұрақты достыққа, құрметке және қадір-қасиетке деген қажеттілікке, жеке басының қажеттілігіне (қауымдастыққа тиесілі) деген қажеттіліктерді қанағаттандыру тұрғысынан сеніммен қараймыз. Сонымен қатар, сенімнің дербестендірілген түрлері, сондай-ақ бейімделмеген күнделікті өмірге тұрақты және сенімді сипат беруге арналған. Практика көрсеткендей, дерексіз жүйелерге деген сенім ынтымақтастық, жанашырлық және достық сезіміне негізделген жеке адамға деген сенімнің маңызын ауыстыра алмайды. Сонымен қатар, «сенімсіздік синдромы» (белгілі поляк социологы П.Штомпка) термині саяси режимге, қоғамға тұтас алғанда экономикалық және әлеуметтік жүйеге (ұқсас жағдай посткоммунистік кеңістікте де байқалады). Сонымен қатар, бір-бірін толықтырып, қоғам мәдениетіне және жеке адамға тән қасиеттерге ие болады. Бұл дербестендірілмеген сенімді жаңа сапа - негізгі сенім қалыптастырады.

Сенімнің қоғамдық функцияларына тоқталайық. Ең алдымен, сенім қоғамның тұрақтылығы мен интеграциясын қолдайтын факторлардың бірі ретінде қарастырылуы керек. Бұл проекцияға деген сенімнің болуы көлденең және тік қоғамдық қатынастардың құрылысында оның рөлін көрсетеді. Бірінші жағдайда траст топтық сәйкестіктерді қалыптастыру (кез-келген командамен, қоғамдастықта жалпы қатысуды білу), ынтымақтастық пен оның жаңа қатынастары, қоғамдық бірлестіктердің (әлеуметтік және бастамалық қозғалыстар, саяси партиялар, мүдделер клубы, этникалық бірлестіктер, діни конфессиялар), өзін-өзі қамтамасыз ету топтары. Азаматтық бірлестіктерді әртүрлі ұйымдастыру принциптері негізінде құруға болады, алайда оларға мүшелік жалпы қабылдау, белгілі бір міндеттемелерді қабылдаудағы еріксіздік және өзара сенімділік арқылы

анықталады. Осылайша, сенім ерекше құбылыстың - әлеуметтік капиталдың көбеюіне ықпал етеді. «Әлеуметтік капитал» тұжырымдамасы П.Бурдье, Г.Лоури, Дж.Коулмен, Р. Патнэм және Ф. Фукуяма ғылыми дискурста енгізілді. Аталған зерттеушілердің сенім тұжырымдамасын әлеуметтік капитал ұғымы арқылы түсіндіруге талпыныс жасады. Олардың пікірінше, әлеуметтік капитал - «адам капиталы» - белгілі бір тұлғаның білімі мен дағдысы, қарым-қатынас жасау мүмкіндігі. Адам капиталы жеке мақсаттарда қолданылады. Әлеуметтік капитал әлеуметтік қарым-қатынастар арқылы қалыптасады, ол «кем емес, өйткені ол тек жеке адамдардың қарым-қатынасы» [6;12]. Зерттеушілер әлеуметтік капиталдың әртүрлі функционалдық аспектілеріне назар аударады. Дж.Колменнің айтуынша, ол өндірістік қызметті жеңілдетіп, топтық ынтымақтастықтың тиімділігін арттыра алады. «Толық сенімділік пен абсолюттік сенімділік бар топ осы қасиеттерге ие емес топтан әлдеқайда көп орындауға қабілетті» [6;12]. Зиян келтіруден бас тарту, ынтымақтастық рухында адал жүріс-тұрысқа, өзара көмекке дайындыққа, өндіріс корпорацияларының кәсіби мінез-құлық кодексіне енгізілгеніне қарамастан, Ф.Фукуяманың айтуынша, экономикалық өркендеуге қол жеткізуге ықпал етеді. Ф.Фукуяма атап көрсеткендей, саяси демократиялық институттардың тиімділігін қамтамасыз етуде әлеуметтік капитал атқарады [7;156]. Р.Патнэм әлеуметтік капиталды тиімділікпен демократиялық басқару мен әл-ауқаттың өсуімен байланыстыратын қорытындыларға келді. Қоғамдық өмірге тарту және азаматтық бірлестіктердің қызметіне қатысу саяси сауаттылықты арттырады және тұтастай алғанда «жеке азаматтық құзыреттілік» ұжымдық мақсаттарға қол жеткізуге үйретеді [8;210-211]. Р.Патнэм тұжырымдамасы, атап айтқанда, оның әдістемелік және эмпирикалық негізі ғылыми қоғамдастықта екі жақты реакция туғызса да, негізгі компоненті жеке адамдар арасындағы сенімділік болып табылатын әлеуметтік капитал «демократия жұмыс істеуі» үшін қажетті шарт болып табылады.

Қазіргі әлемде сенімнің тағы бір маңызды функциясын - әлеуметтік және мәдени әр түрлілікті реттеу және теңгерімдеу функциясын атап өтейік. Қазіргі заманғы қоғамдардың плюрализмі өмір салты мен мәдениеттердің үзілуінде, әлеуметтік идентификацияның ескі нысандарын бұзып, жаңаларын жаңғыртуда көрініс табады. Әртүрлілікке ұмтылу қазіргі әлемдегі жаһандану үрдісінің табиғи көрінісі ретінде мәдениет пен өмір салтын біріктіру үрдістеріне жауап болып отыр. Дін, жыныс, өмір салты, ортақ эстетикалық көзқарас пен шындықтың бағалауы сияқты өзін-өзі тану критерийлеріне негізделген топтық ынтымақтастық пен өзара сенімнің жалпыға бірдей байқалатын өсуін дерлік түсіндіретін мәдени сәйкестікті және жеке тұлғаны сақтауға деген ұмтылыс. Қазіргі дамудың бұл ерекшелігі көптеген әйгілі әлеуметтанушылармен анықталады, оны әмбебап және жеке адам арасындағы қақтығыс ретінде анықтайды. Н.Смелзердің пікірінше, ынтымақтастық пен өзіндік ерекшеліктердегі революция ұқсас нысанда көрінеді, Дж.Нэсбит - «адамның жаңа жеңісі». Осылайша, қазіргі заманғы қоғамдардың әлеуметтік-мәдени кеңістігі мозаикаға айналды. Жеке тұлғалар мен топтар күнделікті мәдени әртүрлілікпен бетпе-бет кездескен «бейтаныс» адамдар сияқты сезінуі мүмкін. Осылайша, соның салдарынан сенімсіздіктің өсу көріністері пайда болады. Демек, «сенімге деген сенімділік» дамуы айырмашылықтарды теңестіруге және түрлі топтар арасындағы кооперативтік қатынастарға кепілдік беруге арналған фактор болып табылады. Осылайша, сенім төзімділік қатынастарының қажетті құрамдас бөлігі болып табылады. Төзімділік тек қана айырмашылықтар мен бейтараптықты тану ғана емес, сонымен қатар бұл «басқа» жағдайды құрметтеу болып табылады. Өзгелерге теңдесі жоқ құқықтарды тану, әдет-ғұрыптар мен наным-сенімдерге, өмірлік стильге, құндылық бағдарларына бостандықтың көріну бостандығы құқығы бір мезгілде басқа жаққа сенеді, бұл біз үшін ұқсас құқықтарды да таниды.

Сенім вертикалды қоғамдық қатынастардың құрылысында маңызды рөл атқарады. Атап айтқанда, билік органдарын қолдауға арналған әлеуметтік база және олар жүргізген саяси және экономикалық бағытты қамтамасыз ететін заңдастырушы биліктің механизмімен тікелей байланысты. Белгілі болғандай, демократияда билікті заңды түрде таратудың негізгі тәртібі сайлау болып табылады. Сайлау жағдайы өзін-өзі басқарудың болашақ шешімдеріне азаматтарға әлеуметтік қолдау алмасу ретінде қолданылады. Белгілі саясаткерлерге сенім арту және басқа адамдарға қолдау көрсетуден бас тарту арқылы сайлаушы белгілі бір тәуекелді қабылдайды. Бірақ бұл сайлаушыны түсінудегі қауіп-қатер болашаққа қатысты қорқыныш пен белгісіздіктерді барынша азайтуға мүмкіндік береді.

Осы мәселені зерттеген әлеуметтанушылар үшін негізгі сенім дамыту проблемасының өзектілігінің айқындығы әлеуметтік дамудың қазіргі кезеңінің ерекшеліктерімен байланысты. Біріншіден, сенімнің сипаты айтарлықтай өзгерді. Қазіргі адамның мінез-құлқы сыртқы

санкциялармен, дәстүрлермен және сөзсіз билікпен анықталады. Қазіргі қоғамдағы сенім көзі бұрынғыдай туыстық және діни байланыстар бола алмайды. Қазіргі қоғамдағы сенімнің сипаты адамдардың өзгелердің үміттеріне сай әрекет етуге деген ерікті ниетіне байланысты. Екіншіден, сенімге деген қажеттілік, техникалық прогреске қарамастан және әлем туралы білімді айтарлықтай арттыруға қарамастан, қоғам «тәуекел қоғамы» болып қалады. Қазіргі қоғамның ерекшелігі ретінде тәуекел идеясын алдымен неміс социологы У.Бек жариялады, содан кейін Э.Гидденс дамытты. Оның пікірін, Э.Гидденстің айтуынша бұл өмір бұрынғыға қарағанда қауіптірек екендігі білдірмейді. Бірақ тәуекел тұжырымдамасы «әлеуметтік ортаға қатысты шешімдерді әзірлеуде маңызды рөл атқарады ...» [4;110].

Тәуекелге әрекет етудің сындарлы нысаны ретінде әрекет ету. Сонымен бірге, белгісіздік пен қауіп-қатер көріністерінің көбеюі туралы айтуға болады. Атап айтқанда, сенім мәселесі келесі жағдайлармен жаңартылады:

1. Соғыс қаупі, терроризм, экологиялық тәуекелдер.

2. Құрылымдық және рөлдік дифференциацияны тереңдету салдарынан қоғамның күрделілігінің артуы. Рөлдік және құрылымдық мемлекеттердің көптігі адамның әлеуметтік байланыстарын қиындатты және басқа адамдармен және мекемелермен әлеуметтік байланыстардың санын ұлғайтты.

3. Қазіргі заманғы қоғамда адамның атқарған әлеуметтік рөлдерін дұрыстау. Адамдар рөлдік міндеттерге неғұрлым көп қатысса, олардың сапа көрсеткіштері қаншалықты аз болатынына кепілдік берілуі мүмкін. Американдық әлеуметтанушы А.Селменмен атап өткендей, рөлді күту мен рөлдік мінез-құлық арасындағы қақтығыс ықтималдығы артып, рөлдерді жүзеге асыруға сенімділік дәрежесін шектейді [1;73]. Өзгелердің іс-әрекеттеріне абсолютті сенімнің болмауы сеніммен өтелуі мүмкін.

4. Құрылымдық элементтер санының көбеюі және олардың өзара әрекеттесуінің күрделілік желілерін қалыптастыру, көпшілікке тән емес («жасырын») әлеуметтік дамуға негізделген зандардың түсініксіздігін сезінеді. Оқиғалар түсініксіз және күтпеген болып көрінеді.

5. Көптеген әлеуметтік міндеттемелер мен рөлдерді қабылдауда еріктілікке ғана емес, олар қалай жүзеге асатынын таңдаудағы автономиямен байланысты адамның еркіндік дәрежесінің ұлғаюы. Сенімнің басқалардың іс-әрекет бостандығына деген реакциясы ретінде қалыптасатындығы осы мәселені зерттейтін әлеуметтанушылар үшін ортақ болады. Басқа адамдардың іс-әрекеттерінде таңдау еркіндігі болмаған жағдайда, олардың іс-әрекеттері қатаң бақыланатын жерде сенім кеңейе бермейді.

6. Э.Гидденс атап өткендей, сенімнің өзектілігін тудыратын тәуекелдің жаңа сипаты қазіргі әлемнің плюрализмінен туындайды. «Қазіргі заманғы заманауи» қоғамның бұл ерекшелігі оның абсолютті беделіне ие болмағандықтан және жеке адамның әлеуметтік объектісі абстрактілі жүйелер ұсынатын ықтимал баламалар арасындағы таңдаудың тұрақты жағдайы болып табылады [4;99].

Қорытындылай келе, қоғамдағы сенім - қазіргі таңда өте күрделі жүйе. Негізгі жалпы сенімділік әр адамға өздігіне және әлемге тән байланыс. Бұл - өзін-өзі тану және оны қоршаған ортаға деген сенімділік. Жеке деңгейі оның сипаты мен адамның психологиялық құрылымына, әлеуметтік ортада болатын процесіне байланысты. Сенімнің әлеуметтік деңгейі зерттеуді әлеуметтік топтар мен әлеуметтік рөлдердің өзара қарым-қатынасын, топ мүшелеріне сенім деңгейінің жоғары деңгейімен сипаттайды. Мәдени сенім деңгейі сенімнің нақты мәдени ерекшеліктері арқылы түрлі ұлттық қоғамдарда айқындалады. Қоғамға сенімнің деген көбею циклі белгілі бір дәрежеде қалыптасады. Қоғамдық құбылыс, сенімділік, тұтастай алғанда әлеуметтік жүйенің мүлкі ретінде индивидуалды жеке тұлға қалыптасады.

Пайдаланған әдебиеттер

1. Селигмен А. Проблема доверия / Пер. с англ. - М: Идея-Пресс, 2002.
2. Парсонс Т. Система современных обществ /Пер. с англ. - М.: Аспект Пресс, 1998.
3. Эфендиев А.Г. Социальные взаимодействия: формы, типы и принципы регуляции / Общая социология: Учебное пособие / Под общ. ред. А. Г. Эфендиева. - М.: ИНФРА-М, 2000.
4. Giddens A. The consequences of modernity. - Stanford: Stanford univ. press, 1990.

5. Sztompka P. *Mistrusting Civility: Predicament of a Post-Communist Society* // *Real Civil Society. Dilemmas of Institutionalization* / Ed. by J. C. Alexander. - Guildford, Surrey: Biddies Ltd., 1998.
6. Коулман Дж. Капитал социальный и человеческий // *Общественные науки и современность*. 2001. № 3.
7. Фукуяма Ф. Доверие. Социальные добродетели и созидание благосостояния // *Новая индустриальная волна на Западе. Антология* / Под ред. В. Л. Иноземцева. - М: Academia, 1999.
8. Патнэм Р. Чтобы демократия сработала. Гражданские традиции в современной Италии. - М.: Ad Marginem, 1996.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ПОНИМАНИЮ ФЕНОМЕНА ДОВЕРИЯ

А.Б. Сарсенова¹, А.А. Рустемова²

¹PhD

² магистрант 1 курса специальности 6M050100-Социология
^{1,2} Казахский государственный женский педагогический университет,
Алматы, Казахстан, email: assel.sarsenova@inbox.ru

В данной статье представлены классические и современные теории, в которых концептуализируется понятие доверия. В последние десятилетия доверие стало одной из самых актуальных проблем современного постиндустриального общества. Социологические теории Э. Гидденса и Т. Парсонса стали основным источником идей для социологов, исследующих проблему доверия в обществе. В работах Дж.Коулмена и П.Штомпки доверие анализируется через призму социального капитала. Делается вывод о важности и необходимости интеграции в современное общество доверительного поведения между индивидами.

Ключевые слова: доверие, общество, контекст, функциональность, отношения, партнерство, концепция, группа

THEORETICAL APPROACHES TO UNDERSTANDING THE PHENOMENON OF TRUST

A.B. Sarsenova¹, A.A. Rustemova²

¹ PhD

² Master student in speciality 6M050100-Sociology
^{1,2} Kazakh State Women's Teacher Training University
Almaty, Kazakhstan, email: assel.sarsenova@inbox.ru

This article presents classical and modern theories in which the concept of trust is conceptualized. In recent decades, trust has become one of the most pressing problems of modern post-industrial society. Sociological theories of A. Giddens and T. Parsons became the main source of ideas for sociologists who study the problem of trust in society. In the works of J. Coleman and by P.Sztompka trust is analyzed through the prism of social capital. The conclusion is made about the importance and necessity of integration into modern society of trusting behavior between individuals.

Keywords: trust, society, context, functionality, relationships, partnership, concept, group